

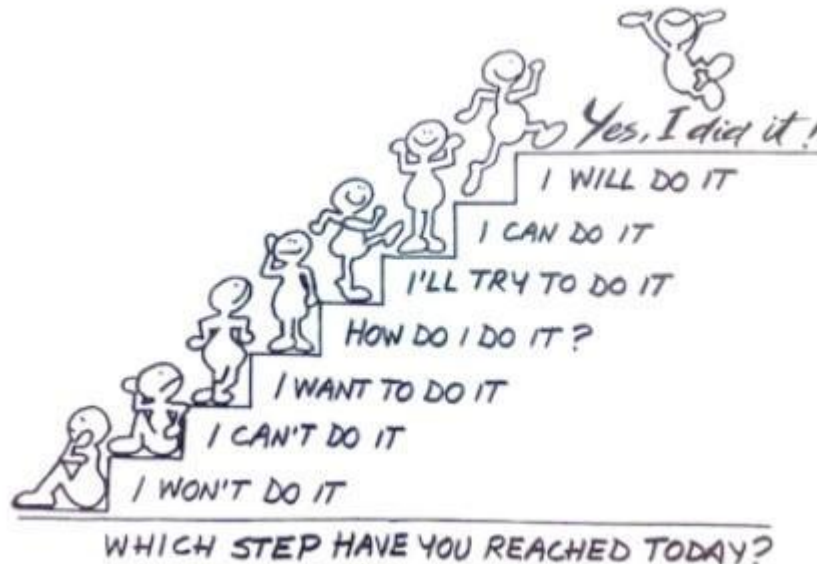
Добірка ефективних прийомів рефлексії для проведення в кінці уроку.

Чому не потрібно ігнорувати рефлексію під час проведення занять? Давньогрецький філософ Сократ вважав рефлексію інструментом для розвитку критичного мислення, самоаналізу та самовдосконалення. Усе це допомагає людям рухатися за вектором прогресу, позбуватися стереотипів, шаблонів й упереджень. Рефлексія допомагає дитині усвідомлювати пройдений шлях знань, систематизувати отриманий досвід і перетворювати приховані можливості в активні та ефективні.

Ми підготували добірку прийомів рефлексії, метою яких є не просто фіксація отриманих результатів, а й побудова смислових ланцюжків.

1. Сходи успіху

Цей прийом допомагає учням оцінити свою діяльність на кожному етапі уроку. Учителі зможуть за допомогою сходинок скоригувати роботу дітей, щоби заняття стали більш ефективними. Що для цього потрібно? Учні беруть аркуш паперу та малюють на ньому сходи (мінімум – 3). Далі кожен сходинку необхідно підписати.

Приклади (з нижньої до верхньої сходинки):

- нічого не зрозумів, залишилися питання, все зрозумів;
- потрібна допомога, маю додатково повторити, майже все зрозумів, упевнений у власних знаннях;

- почув і забув, почув і не зрозумів, побачив і запам'ятав, виконав і зрозумів, зможу пояснити іншим;
- мені ще варто багато працювати, щоби досягти чудових результатів, у мене є невеликі результати і на досягнутому я не збираюся зупинятися, у своїй навчальній діяльності я досягнув висот.

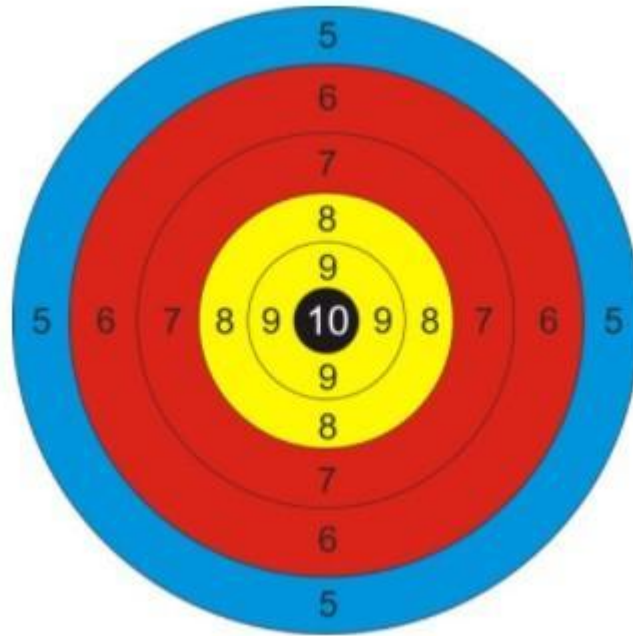
Примітка. Сходи успіху можна намалювати на аркуші паперу, на дошці або показати на слайді. Учні мають позначити ту сходинку, на якій знаходяться. Загальна дискусія допоможе виявити прогалини в опрацьованому на уроці навчальному матеріалі.

2. Рефлексивна мішень

Прийом «Рефлексивна мішень» дозволяє оперативно отримати зворотний зв'язок учнів стосовно розуміння навчального матеріалу. Діти на аркушах паперу малюють мішені (*див. приклад нижче*) або роздруковують готові шаблони. Кожен сектор – певний етап уроку.

Наприкінці заняття учні та педагог «вистрілюють у мішень» – оцінюють етапи заняття. Діти мають у своїх мішенях поставити бали (5–10) і підписати назви секторів (оцінка змісту, оцінка своєї діяльності, оцінка діяльності педагога, активність на уроці, розуміння вивченого матеріалу тощо). Що вища оцінка, то ближче до центру мішені. Далі проводиться дискусія стосовно отриманих результатів.

Цей прийом розвиває у дітей здатність рефлексувати та аналізувати, дарує можливість висловити свою думку та вплинути на навчальний процес.

3. Букет настрою

За допомогою цього прийому учні можуть оцінити продуктивність заняття та покращити навички аргументації. На початку уроку педагог роздає своїм вихованцям паперові квіти різних кольорів (наприклад, червоного, жовтого та синього), а на дошку вивішує зображення вази.

Наприкінці заняття діти прикріплюють до вази скотчем чи магнітом квітку: червону (сподобалося заняття/все зрозуміло), жовту (майже все зрозуміло), синю (не сподобалося заняття/погано зрозумів або зовсім не зрозумів навчальний матеріал). Учні обов'язково мають аргументувати свій вибір квітки.

Коли ваза наповниться квітами, діти та педагог аплодують один одному за роботу на уроці. Далі, якщо зібралось чимало синіх і жовтих квітів, учитель може прокоментувати те, що було незрозумілим.

4. Уявімо, що...

Цей прийом чудово розвиває в учнів креативне та гіпотетичне мислення. Суть доволі проста. Педагог наприкінці уроку каже дітям щось на кшталт: «Уявімо, що людство не винайшло числа. Яким би було наше сьогодні без них?». Діти озвучують свої версії відповідей. Запитання обов'язково має стосуватися теми заняття.

5. Промені сонця

Цей прийом підходить для школярів перших і других класів. Педагог вивішує на дошку два жовтих смайла (веселий та сумний) та роздає дітям по одній жовтій смужці. Наприкінці уроку кожен учень прикріплює смужку (промінь) до смайла, що показує настрій. Це буде для вчителя індикатором настрою класу, що допоможе надалі скоригувати модель заняття.

6. Доповніть речення

Це ледь не класичний прийом рефлексії, тож ми не могли «пройти повз нього». Наприкінці заняття педагог пропонує своїм вихованцям в усній чи письмовій формі доповнити наступні речення (*викладач може вигадати свої варіанти речень*):

- На сьогоднішньому занятті я зрозумів(-ла)/дізнався(-лась)/розібрався(-лась)...
- Я хочу похвалити себе за те, що на сьогоднішньому занятті ...
- На занятті мені особливо сподобалося ...
- Знання із сьогоднішнього заняття мені знадобляться ...
- На сьогоднішньому уроці мене здивувало ...